

الحمد لله رب العلمين والعاقبة للمتقين والصلاح وسلام على سيدالانبياء والمرسلين حضرت محمد مصطفى (ص) وعلى آله الطيبين الطاهرين والمعصومين والمنتجبين.

مادر

نوشته: احسان الله محمدی

22 نومبر 2015

آغوش گرم مادر، نوازش مهربانانه او، روح پاک و صدای پرجاذبه وی، پیوسته مشعل و راهنمای راه درست از دشواری های زندگی فرزندان شان بوده، حتی بزرگترین کشورگشایان، مقتدرترین سلاطین، نامدارترین شاهان و برجسته ترین سیاستمداران، در وخیم ترین لحظات زندگی شان، نیازمند نوازش و بخشایش مادران خود بوده اند. مقام مادر را باید والا دانست، زیرا او فرشته است از آسمان، موجود است مقدس و نعمت است نایاب.

اطاعت و فرمانبرداری از مادر

همه مسلمانان باید بدانند که حق والدین و خاصاً مادر بسیار بزرگ و شأن و منزلت اش در دین مبین اسلام بسیار مورد توجه قرار گرفته است. سپاس گذاری از والدین برابر به سپاس گذاری خداوند است. و نیکی کردن به مادر در نزد الله پاک از محبوب ترین و بهترین کارها است.

آیت 14- سورة لقمان (و وصینا الاءنسان بوالدیه حملته أمه) ترجمه: > و ما به هر انسان امر کردیم ویا سفارش کردیم که در حق پدر و مادر خویش و به خصوص مادران خود که بار حمل طفل و نیز تا مدت دوسال شیر دهنده است شکر آن را بجای آور که بازگذشت همه بسوی من است.<

(وقل رب ارحمهما کما ربینانی صغیراً). ترجمه: > بگو پروردگارا! چنانچه پدر و مادر مرا به مهربانی پرورش دادند در حق آنان رحمت و مهربانی نما.<

اطاعت و فرمانبرداری از والدین بر هر مسلمان فرض است، که نسبت به اطاعت و فرمانبرداری به دیگران مقدم است. و نیکی کردن به مادر چه بوسیله انجام کار یا الفاظ ویا انجام حرکات باشد باید جلوه

دهنده نیکی به مادر باشد. که خالق یکتا در آیت 23 سوره اسراء میفرماید: (وقضى ربك ألا تعبدوا إلا إياه وبالوالدين أحساناً). ترجمه: > خداوند بر تو حکم کرد که جز او کسی را نپرستید و با پدر و مادر تان نیکو باشید.<

مادر را باید در همه حالات خشنود گردانیم و همیشه همدم و یاورش باشیم و نافرمانی و غمگین نسازیم که خداوند متعال در آیت 23 سوره اسراء چنین میفرماید: (فلا تقل لهما أف ولا تنهرهما). ترجمه: >کمترین اهانتی به او روا مدار یعنی (به آنها أف مگو) و برای آنها فریاد مزن.<

مبانی حدیث نبوی: از پیامبر بزرگ اسلام حضرت خاتم النبیین روایت شده است: (یا رسول الله من أحق الناس بحسن صحابتي؟ قال: أمك. قال ثم من؟ قال: ثم أمك...). ترجمه: > از حضرت محمد(ص) روایت شده است که شخصی در نزد آنحضرت مبارک آمده گفت: یا رسول الله! شایسته ترین شخص که با او خوش رفتاری و احسان کنم کیست؟ آنحضرت مبارک فرمود: مادرت. بار دیگر نز سوال کرد؟ که به بار دوم نیز پیامبر بزرگ اسلام گفت: مادرت. که این سوال را همان شخص چهار مراتب پرسان نمود که چهار مراتب حضرت محمد(ص) گفت: مادرت.<

الحدیث > من سره أن یمد له فی عمره ویزاد فی رزقه فبیر والديه ولیصل رحمه.< ترجمه: «کسی که دوست دارد در دنیا عمرش طولانی و بابرکت و رزق و روزیش فزون گردد به پدر و مادر خویش نیکی کرده و با صله رحم رفتار کند».

شخصی از پیامبر بزرگ اسلام محمد مصطفی (ص) سوال کرد: چی عملی نزد خدا محبوب تر و دوست داشتنی تر است؟

حضرت محمد(ص) فرمود: عبادت خداوند در وقت. شخص گفت: بعد از آن کدام عمل؟ فرمود: نیکی کردن و فرمانبرداری مادر و پدر.

همچنان در جای دیگر حضرت محمد(ص) میفرماید: پدر و مادر بهترین و بالاترین، درهای بهشت می باشند. پس اگر می خواهی وارد آن شوی مراقب آن در باش (به پدر و مادر نیکی کن و از آنان نافرمانی مکن).

خشنود کردن و شاد شدن به دستور مادر. که خشنود کردن راه های گوناگونی دارد:

- پیروی و فرمانبرداری از آن و اجتناب یا پرهیز نمودن از نافرمانی آن.

- نیکی کردن به آن: چی بوسیله گفتاری یا الفاظ، رفتار یا کردار و یا حرکات باشد.

- دوری از دادزدن برسر آن.

- گوش دادن به آن: روئی آوری در هنگام صحبت کردن.

- خشنود و شاد شدن به دستورات آن: همانا که خالق متعال میفرماید: سوره اسراء آیت 23 (فلا تقل لهما

أف ولا تنهرهما) ترجمه: >کمترین اهانتی به او روا مدار، یعنی {به آنها أف مگو} و به آنها فریاد مزن.<

- گشاده روئی در حق آن: یعنی هنگام روبرو شدن با مادر باید خوشرویی و دوری از ترشروی.
- اظهار دوستی و محبت به مادر. (بوسیله سلام دادن به آن "دستبوسی").
- با ادب و احترام نشستن در مقابل آن: درست نشستن و پرهیز از آنچه که فکر کند اهانت و بی احترامی است. مثلاً:

- پرهیز از منت گذاشتن و به رخ کشیدن بخشش و یا خدمتی که نسبت به آنها انجام می دهید.
- مقدم داشتن حق مادر بر پدر در هنگام انتخاب یکی از آن دو.
حدیث مبارک >یا رسول الله من أحق الناس بحسن صحابتي؟ قال: أمك. قال ثم من؟ قال: ثم أمك...<.
ترجمه: [شخصی نزد رسول الله آمد و گفت: یا رسول الله! شایسته ترین شخص که با او خوش رفتاری و احسان کنم کیست؟ آنحضرت مبارک فرمود: مادرت. بار دیگر سوال کرد؟ به بار دیگر نیز حضرت محمد مصطفی فرمود: مادرت...]

عقوق یا نافرمانی از والدین مخصوصاً مادر:
عقوق در لغت به معنی نافرمانی کردن و یا آزار دادن آمده است. که نافرمانی و اذیت مادر را رسول مبارک نهی نموده است. (انه ^(ص) نهی عن عقوق الامهات). ترجمه: > از مادران خود نافرمانی ننمایید.<

اسباب نافرمانی

- 1- جهل و نادانی:** که جهالت و نادانی یک مرض کشنده و دشمن خویشتن است. اگر از عواقب نافرمانی والدین در حال یا در آینده ناآگاه باشد و همچنان از ثمرات نیکوی و احسان کردن نسبت به والدین و خاصتاً مادر ناآگاه باشد مرتکب می گردد.
- 2- تربیت سوء بد:** اگر والدین مخصوص مادران محترمه که تربیه اولادهايشان زيادتر نسبت به پدر بدست شان است، اگر درست تربیت نکند و از نیکی کردن به والدین و رفتار و فرمانبرداری از والدین را برایشان نشان ندهد، طبیعی است که تمرد، سرکشی و نافرمانی میکنند.
- 3- نافرمانی والدین از پدر و مادر خود:** هنگامیکه والدین نافرمانی پدر و مادر خود را کرده باشد بخاطر این کارش سزای اعمال خود را می چشد. و فرزندان نیز نافرمانی شان را می کنند ولی بدو دلیل:
الف: اینکه فرزندان این کار را از پدر و مادر خود تقلید می کند.
ب: جزای هر کار نیز از جنس عمل خودشان است.
- 4- تفرقه بین فرزندان:** این کار سبب اختلاف و بغض در بین فرزندان و نیز فرزندان با والدین شان می گردد. درین مورد حضرت محمد مصطفی ^(ص) راه نیک را نشان داده است و میفرماید: (فاتقوا الله واعدلو بین اولادکم).
ترجمه: >از خداوند ^(ع) بترسید و میان فرزندان خود عدالت کنید.<
- 5- >اکرموا اولادکم و أحسنوا آدابهم یغفر لکم.<** حدیث مبارک.
ترجمه: «فرزندان خود را گرامی دارید و آنان را خوب و با ادب تربیت کنید تا بخشیده شوید».

انواع نافرمانی

- گریان دادن مادر یا غمگین کردن: چه با گفتار، رفتار یا اسباب دیگر باشد.
  - آزار رساندن و زجر دادن: مانند: بلند صدا زدن و خشونت کردن با آنها.
  - درهم کشیدن جبین (پیشانی) در مقابل مادر.
  - نگاه نکردن و توجه نکردن به سوی مادر حین تکلم.
  - دستور دادن به مادر: مثلاً: لباس شستن، پاک کردن منزل، که اصلاً جایز نیست خصوصاً اگر مادر پیر و یا مریض باشد.
  - انتقاد کردن از غذای که مادر آماده کرده است.
  - کمک نکردن در امور منزل.
  - توجه نکردن به رأی یا نظر مادر.
  - دشنام دادن: که این کار یا به صورت مستقیم یا غیر مستقیم انجام می گیرد.
  - انجام دادن منکرات و کارهای خلاف شرع در مقابل مادر: مانند: نوشیدن شراب.
  - ترجیح دادن زن بر مادر یا پدر: مقدم داشتن اطاعت زن بر والدین.
  - خلوت گزیدن از مادر زمانیکه وی به فرزند خود احتیاج دارد.
  - رها کردن والدین در وقت ناتوانی و نیاز به مراقبت.
  - آرزو کردن زوال والدین. یا بخاطر ثروت شان یا خلاصی از مراقبت.
- در فرجام سخن، خود با خونس چند مصره شعر در وصف مادر خاتمه می دهیم.

مادر بهشت و خلد برین زیر پای تست   موج هزار نگهت گل، در لقای تست
خوشر زصوت بلبل و مرغان نوحه ساز   در باغ سبز خاطره هایم صدای تست
زیباترین سرود جهان عشق مادر است   موج هزار نگهت گل، در لقای تست